Аліна Бондаренко

ЗИМУЮЧА ОРНІТОФАУНА КАТЕРИНОПІЛЬЩИНИ (НА ПРИКЛАДІ СЕЛА ЯРОШІВКА): ДОМІНУЮЧІ ВИДИ, ЇХ БІОЛОГІЯ, ЧИСЕЛЬНІСТЬ, ОХОРОНА

За останніми даними на Земній кулі нараховується біля 10 тисяч видів птахів. Вони населяють всі кліматичні зони і поширені в найрізноманітніших біотопах та екологічних нішах: в лісах і степах, в горах і луках, на просторах тундри і океанічних островах, на крижаних скупченнях арктичного Заполяр'я та узбережжя Антарктиди. З іншого боку ці 10 тисяч видів складають лише 14 % від загальної кількості видів птахів, які населяли нашу землю протягом багатьох мільйонів років тому. Решта 86 % зараз відомі лише з викопних решток, тобто вони протягом віків загинули від різних причин [4, с. 107].

На території України щорічно гніздиться або зустрічається під час перельотів та різних міграцій 375 видів птахів, на Черкащині – біля 280 [3, с. 298].

У світі тварин, птахам належить особливе місце. Зокрема, в умовах Катеринопільщини багато їх поселяються в населених пунктах, бо саме тут в умовах степової зони зустрічається значна кількість деревних насаджень, необхідних для гніздування.

Певний інтерес викликає орнітофауна, яка зимує на території населених пунктів. Адже крім птахів-синантропів в зимовий період до населених пунктів відкочовують і чисто лісові види, як дятли, синиці, повзики, сойки та ін. Очевидно саме тут вони знаходять у суворі зими більш зручні місця перезимівлі: схованки від морозів і заметілі, їжу тощо.

Зимуючі птахи на Катеринопільщині – явище досить цікаве та складне. З одного боку тут на зиму залишаються птахи, які можуть спокійно переживати холоди, несприятливі умови зими з іншого – птахи, які в цей же зимовий час можуть вільно доставити собі найрізноманітніший корм. Найчастіше це – види, для яких властива або ж всеїдність (пантофагія), або здатність в зимовий час переходити на іншу їжу.

Типовим прикладом може бути велика синиця, яка влітку виступає як типовий комахоїдний вид, а взимку – насіння різних бур'янів тощо [1, с. 98].

Якщо розглядати зимуючих птахів з точки зору їх пристосування до низьких температурних умов, то можна помітити, що тут залишаються, в основному, птахи-дуплогнідники. Це – синиця велика, лазорівка, повзик, різні види дятлів, польовий та хатній горобці тощо. Саме дупла та подібні схованки для дрібних птахів є прекрасними екологічними зонами, з їх практично сталими температурними умовами. Або ж зимують тут крупні види: граки, ворони, сороки, круки, сойки, галки тощо, які і в суворі

морози забезпечують себе необхідним теплом.

Та в любому випадку зимуючі у нас птахи в зимовий період потребують допомоги людини, тобто впровадження людиною різноманітних біотехнічних заходів, як то розвіска на зиму штучних гніздівель(дуплянок), годівниць, різноманітних схованок від негоди тощо.

На території села Ярошівка та в його околицях нами на зимівлі відмічено 30 видів птахів. Найбільш поширеними серед зимуючих є такі види як грак та горобець польовий.

Птахи-дуплогнiздники в лісах, садах та інших деревних насадженнях на Катеринопільщини представляють собою досить багато чисельну групу як за кількістю видів, так і за загальною чисельністю. Однак умови їх поселення в різних біотопах не завжди відповідають вимогам. Їх можна значно поліпшити, проводячи систему заходів, доступних студентам та школярам, і зокрема:

1. Розчистка дупел
2. Виготовлення і розвіска штучних гніздівель
3. Приваблювання хижих птахів
4. Підгодівля птахів взимку [5, с. 151].

В цілому зимуючі птахи приносять на території села, особливо у плодових садах, значну користь. Вони і взимку знищують зимуючих під корою, під листям та в інших місцях шкідливих комах, їх яйця, лялечок, личинки тощо (особливо це проробляють синиці та дятли). Поїдають насіння бур'янів. І, що, можливо. Саме головне – зимуючі птахи у населених пунктах мають виключно естетичне значення. Тому і доросле населення і, особливо школярі повинні прикласти в зимовий період максимум зусиль, щоб забезпечити цим зимуючим птахам надання суттєвої допомоги шляхом впровадження різноманітних біотехнічних заходів [2, с. 79].

Список використаних джерел:

1. Воїнственський М. А. Корисні дикі птахи України / М. А. Воїнственський. – Київ : Держсільгоспвидав, 1960. – 98 с.
2. Воїнственський М. А. Корисні птахи України / М. А. Воїнственський. – Київ : Рад. школа, 1950. – 79 с.
3. Воїнственський М. А. Птахи / М. А. Воїнственський. – Київ : Радянська школа, 1984. – 298 с.
4. Коваль Н. Ф. Птицы дендропарка «Софиевка» / Н. Ф. Коваль – Киев : УСХА, 1990. – 107 с.
5. Труфанов Г. О. Цікава орнітологія / Г. О. Труфанов // Науково-художня книга. – К. : Веселка, 1983. – 151 с.